

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ В ІНТЕГРОВАНИЙ ЗВІТНОСТІ

У Моделі всеохоплюючої звітності бізнесу (Comprehensive Business Reporting Model), запропонованій Інститутом сертифікованих фінансових аналітиків Великобританії, серед основних резервів підвищення вартості бізнесу визначено мінімізацію ризиків. При цьому розробники моделі наголошують, що для управління ризиком слід використовувати інструменти бухгалтерського обліку, а один з принципів, на якому ґрунтуються її положення, наголошує, що в звітності має розкриватися вся додаткова інформація, яка необхідна інвесторові для розуміння статей, визнаних у звітах, оцінювання власності та ризику. З цього приводу О. Хорін зазначає, що «внаслідок зміни цільових установок бізнесу змінюється парадигма звітності компанії: ключовим звітом стає звіт про вартість компанії та звіт про ризики, що додається до нього».

Саме інтегрована звітність дозволяє керівництву компанії вибудувати цілісну картину процесу створення вартості компанії, оцінити реалізацію стратегії розвитку, досягнуті результати, і, найголовніше, виявити проблемні аспекти діяльності суб'єкта господарювання і вчасно усунути або запобігти їм, оскільки наслідки впливу ризиків в бізнес-моделі найбільш повно проявляються в процесі формування інтегрованої звітності, а також на етапі прийняття за її даними рішень зацікавленими особами. Структурно Інтегрований звіт повинен розкривати інформацію про ризики, які впливають на можливість створювати вартість організацією в коротко-, середньо- та довгостроковому періоді і на корпоративні механізми управління, а інтегрована облікова система повинна забезпечити оцінку можливих наслідків ризиків (загроз) та сприяти розробленню дієвих заходів для їх мінімізації.

При цьому, при реалізації інноваційного проекту з формування інтегрованої звітності доцільно розглядати ризики з двох сторін, по-перше, це підприємницькі ризики, які виникають в бізнес-моделі суб'єкта господарювання та мають розкриватися в інтегрованому звіті, по-друге, це власне бухгалтерські ризики інтегрованої звітності, які повинні враховувати члени кроссекторальної робочої групи та управлінський персонал в процесі формування та оприлюднення інтегрованої звітності.

В процесі досягнення суб'єктом господарювання цілей сталого розвитку особливої актуальності набуває принцип безперервності діяльності, який займає в умовах економічної кризи домінуючу позицію в системі принципів бухгалтерського обліку та інтегрованої звітності й передбачає наведення в звітності інформації про перспективи існування бізнесу в доступному для огляду майбутньому, що викликає виникнення різноманітних підприємницьких ризиків, як в поточній діяльності так і в прогностичному майбутньому. Підприємницький ризик є обов'язковим атрибутом діяльності суб'єктів господарювання в конкурентному середовищі, оскільки ринкові відносини передбачають економічну свободу, за якої вигода одних суб'єктів господарювання стає втратою для інших. Для розкриття обґрунтованої інформації про підприємницькі ризики в інтегрованій звітності пропонуємо визначати його як об'єктивно-суб'єктивну економічну категорію, яка характеризує імовірність виникнення негативних чи позитивних наслідків економіко-соціо-екологічної діяльності в рамках реалізації бізнес-моделі суб'єкта господарювання в ситуації невизначеності.

Незаперечним є факт, що задля уникнення кризових явищ на підприємстві чи зменшення негативного впливу підприємницького ризику на результати реалізації бізнес-моделі суб'єкта господарювання необхідна чітка ідентифікація ризикових подій та їх наслідків в системі бухгалтерського обліку. Разом з тим, як справедливо констатує професор Ю.А. Кузьмінський, «проблема полягає у відсутності загальних правил для всіх бухгалтерів. Норми задає безкінечний потік фактів господарської діяльності. Правила витікають із умов вміння розгледіти в ході роботи випадкові та непередбачені дії». Цим пояснюється визначний вплив бухгалтерського обліку на результати діяльності, який є засобом нівелювання підприємницьких ризиків з одного боку, а з іншого – причиною виникнення бухгалтерського ризику.

З метою врахування бухгалтерського ризику в процесі реалізації інноваційного проекту з формування інтегрованої звітності пропонуємо визначати його як ймовірність виникнення несприятливих наслідків внаслідок організаційних, методологічних та методичних помилок в інтегрованій обліковій системі, що несуть загрозу для якості, точності та достовірності звітної інформації про економіко-соціо-екологічну діяльність в інтегрованій звітності та неправильного прийняття рішень стейкхолдерами на базі інформації інтегрованого звіту.